

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 22 Μαΐου 2023
(OR. en)

9598/23

COHAF 56
DEVGEN 93
CONUN 119
FIN 552
RELEX 634

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

Αποδέκτης: Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων/Συμβούλιο

αριθ. προηγ. εγγρ.: 9282/23

Θέμα: Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την κάλυψη του κενού
ανθρωπιστικής χρηματοδότησης

Επισυνάπτονται για τις αντιπροσωπίες τα συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την κάλυψη του κενού ανθρωπιστικής χρηματοδότησης, όπως εγκρίθηκαν κατά την 3950^η σύνοδο του Συμβουλίου στις 22 Μαΐου 2023.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΛΥΨΗ ΤΟΥ ΚΕΝΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

1. Το Συμβούλιο εκφράζει τη βαθιά του ανησυχία για την κάθετη αύξηση των ανθρωπιστικών αναγκών σε παγκόσμιο επίπεδο, σε μια περίοδο συρρίκνωσης του ανθρωπιστικού χώρου, παρατεταμένων συγκρούσεων, πολιτικοποίησης της βοήθειας και αύξησης των ευπαθειών λόγω της κλιματικής αλλαγής, επιβεβαιώνει δε εκ νέου τη δέσμευσή του για αποτελεσματική ανθρωπιστική δράση βάσει αρχών. Πάνω από 350 εκατομμύρια άνθρωποι σε ολόκληρο τον κόσμο χρειάζονται σωτήρια ανθρωπιστική βοήθεια —αριθμός που αντιπροσωπεύει αύξηση άνω του 20 % σε σύγκριση με το 2022 και άνω του 40 % σε σύγκριση με το 2021. Πάνω από 100 εκατομμύρια άνθρωποι έχουν εκτοπιστεί διά της βίας και 43 εκατομμύρια άνθρωποι σε 51 χώρες βρίσκονται στα πρόθυρα της λιμοκτονίας. Το Συμβούλιο σημειώνει ότι, σε παγκόσμιο επίπεδο, οι πρόσφατες ανθρωπιστικές εκκλήσεις εξασφάλισαν μόνο το ήμισυ της απαιτούμενης χρηματοδότησης και εκφράζει τη βαθιά του ανησυχία για το αυξανόμενο κενό ανάμεσα στις εκτιμώμενες ανάγκες και τη χρηματοδότηση, μεταξύ άλλων και σε κρίσεις έχουν ξεχαστεί.
2. Το Συμβούλιο εκφράζει την αγωνία του για την κλίμακα του ανθρώπινου πόνου, των παραβιάσεων του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου, της απώλειας ζωής και αξιοπρέπειας, συμπεριλαμβανομένης της βίας κατά αμάχων και της εσκεμμένης και στοχευμένης καταστροφής μη στρατιωτικών υποδομών παγκοσμίως, όπως στην Ουκρανία ως αποτέλεσμα του επιθετικού πολέμου της Ρωσίας. Το Συμβούλιο εκφράζει επίσης τη βαθιά του ανησυχία για τις καταστροφικές συνέπειες που έχει ο πόλεμος αυτός παγκοσμίως, καθώς επιδείνωσε την παγκόσμια επισιτιστική κρίση, και επαναλαμβάνει πως έχει δεσμευθεί να στηρίζει την παγκόσμια επισιτιστική και διατροφική ασφάλεια, μεταξύ άλλων μέσω της Πρωτοβουλίας του ΟΗΕ για τα Σιτηρά στη Μαύρη Θάλασσα και των λωρίδων αλληλεγγύης ΕΕ-Ουκρανίας.
3. Το Συμβούλιο επαναλαμβάνει ότι η ΕΕ και τα κράτη μέλη της παίζουν ουσιώδη ρόλο στη στήριξη της ανθρωπιστικής δράσης παγκοσμίως, όπως φάνηκε με την πραγματοποίηση του Ευρωπαϊκού Ανθρωπιστικού Φόρουμ, και υπενθυμίζει τα συμπεράσματα του 2021 με θέμα την ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την ανθρωπιστική δράση της ΕΕ: νέες προκλήσεις, ίδιες αρχές, σημειώνει δε το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου του 2021 σχετικά με νέους προσανατολισμούς για την ανθρωπιστική δράση της ΕΕ.

4. Το Συμβούλιο υπογραμμίζει την επείγουσα ανάγκη να καλυφθεί το αυξανόμενο κενό μεταξύ ανθρωπιστικών αναγκών και πόρων μέσω αυξημένων προσπαθειών σε τρεις αλληλένδετους και αλληλοενισχυόμενους άξονες: αύξηση και διεύρυνση της βάσης πόρων για ανθρωπιστική δράση, ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας του ανθρωπιστικού συστήματος και μείωση των ανθρωπιστικών αναγκών.

I. ΑΥΞΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ ΤΗΣ ΒΑΣΗΣ ΠΟΡΩΝ ΓΙΑ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ

5. Το Συμβούλιο τονίζει την ανάγκη να κινητοποιηθεί πρόσθετη ανθρωπιστική χρηματοδότηση σε παγκόσμιο επίπεδο και να επιτευχθεί μια πιο ισορροπημένη δομή χρηματοδότησης που θα βασίζεται στους πόρους παραδοσιακών, νεοεμφανιζόμενων και δυνητικών χορηγών, φιλανθρωπικών ιδρυμάτων, του ιδιωτικού τομέα, καθώς και άλλων σχετικών ενδιαφερόμενων μερών.
6. Το Συμβούλιο σημειώνει τη δέσμευση των κρατών μελών να εξασφαλίσουν πρόσθετη χρηματοδότηση για ανθρωπιστική βοήθεια. Το Συμβούλιο θα προωθήσει τις εργασίες με στόχο να εξασφαλιστεί πιο βιώσιμη και ισορροπημένη κατανομή της ανθρωπιστικής χρηματοδότησης μεταξύ των κρατών μελών και καλεί την Επιτροπή να υποβάλλει ετήσιες εκθέσεις για το θέμα αυτό. Το Συμβούλιο επιβεβαιώνει τη συλλογική δέσμευση της ΕΕ να παράσχει τουλάχιστον το 0,7 % του συλλογικού ΑΕΕ ως ΕΑΒ έως το 2030 και ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να συνεχίσουν τις προσπάθειές τους για την κάλυψη του κενού χρηματοδότησης της ανθρωπιστικής βοήθειας συνεισφέροντας σε επίπεδο ανάλογο προς τα χρηματοδοτικά τους μέσα και εξασφαλίζοντας ότι κατάλληλο μερίδιο, για παράδειγμα 10 %, της ΕΑΒ τους, διατίθεται για ανθρωπιστική δράση, με βάση τις υφιστάμενες ανθρωπιστικές ανάγκες.
7. Το Συμβούλιο παροτρύνει την ΕΕ και τα κράτη μέλη της να εμβαθύνουν τον διάλογο και να ενισχύσουν την απήχυσή τους σε χώρες που έχουν την οικονομική δυνατότητα να αναλάβουν μεγαλύτερη ευθύνη για αυξημένη και προβλέψιμη ανθρωπιστική χρηματοδότηση με βάση τις ανάγκες, ιδίως τις χώρες του ΟΟΣΑ και της G20, για παράδειγμα περιλαμβάνοντας συστηματικά την ανθρωπιστική δράση στους διαλόγους τους με τρίτες χώρες και εγγράφοντας τακτικά τις ανθρωπιστικές υποθέσεις στην ημερήσια διάταξη των διμερών συναντήσεων σε όλα τα επίπεδα. Η προώθηση του σεβασμού για το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο και τις ανθρωπιστικές αρχές αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των επαφών για την επέκταση της βάσης των χορηγών.

8. Το Συμβούλιο καλεί τα κράτη μέλη και την Επιτροπή να προαγάγουν τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα, συμπεριλαμβανομένων των φιλανθρωπικών ιδρυμάτων, και ενθαρρύνει τις προσπάθειες για τη δημιουργία εταιρικών σχέσεων μεταξύ του ανθρωπιστικού και του ιδιωτικού τομέα. Το Συμβούλιο παροτρύνει επίσης τα κράτη μέλη και την Επιτροπή να διερευνήσουν καινοτόμες προσεγγίσεις χρηματοδότησης με σκοπό τη συμμετοχή όλων των ενδιαφερόμενων μερών.

II. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

9. Το Συμβούλιο τονίζει πως είναι σημαντικό να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα και η αποδοτικότητα κατά τη χορήγηση βοήθειας, ώστε να βελτιστοποιηθεί η χρήση των διαθέσιμων πόρων, και επιβεβαιώνει τη σημασία μιας προσέγγισης που βασίζεται αποκλειστικά στις ανάγκες, καθώς και της διαφανούς και βασισμένης σε αρχές ιεράρχησης των προτεραιοτήτων σε όλες τις ανθρωπιστικές κρίσεις. Το Συμβούλιο επικροτεί τον καίριο ρόλο του συστήματος των Ηνωμένων Εθνών, ιδίως του Γραφείου του ΟΗΕ για τον Συντονισμό των Ανθρωπιστικών Υποθέσεων (OCHA) και άλλων οργανισμών του ΟΗΕ, στη διασφάλιση αποτελεσματικού συντονισμού και εκτίμησης των αναγκών, συμπεριλαμβανομένων των προσπάθειών για την εξασφάλιση συγκρίσιμων αναλύσεων της σοβαρότητας των αναγκών σε όλες τις κρίσεις, τη σύνδεση μεταξύ των εκτιμήσεων αναγκών και του σχεδιασμού αντίδρασης, και τη διασφάλιση της ποιότητας μέσω ανεξάρτητης εποπτείας, κατά τρόπο ώστε να επιτρέπεται στους χορηγούς να διαθέτουν χρηματοδότηση με βάση τις ανάγκες.
10. Το Συμβούλιο αναγνωρίζει την αξία της ποιοτικής χρηματοδότησης, δηλαδή της πολυετούς και ευέλικτης χρηματοδότησης, για την εξασφάλιση αποδοτικής και αποτελεσματικής ανθρωπιστικής δράσης. Η ευέλικτη χρηματοδότηση επιτρέπει την ταχεία κλιμάκωση της αντίδρασης σε επείγουσες ανάγκες και διασφαλίζει την επιχειρησιακή συνέχεια σε παραμελημένες κρίσεις. Προς τούτο, το Συμβούλιο παροτρύνει τα κράτη μέλη και την Επιτροπή να αυξήσουν τα επίπεδα ευέλικτης χρηματοδότησης, η οποία ορίζεται ως μη δεσμευμένη ή μερικώς δεσμευμένη χρηματοδότηση, σύμφωνα με τις δεσμεύσεις στο πλαίσιο της «Μεγάλης Συμφωνίας». Το Συμβούλιο υπενθυμίζει επιπλέον το έργο της ομάδας της «Μεγάλης Συμφωνίας» για τα αποτελέσματα της ποιοτικής χρηματοδότησης που είχε ως αποτέλεσμα την ανάληψη δεσμευσης για αύξηση της πολυετούς ανθρωπιστικής χρηματοδότησης κατά 30 %, αναγνωρίζοντας ότι η πολυετής χρηματοδότηση μπορεί επίσης να ενισχύσει τις τοπικές δυνατότητες και να οδηγήσει σε καλύτερα αποτελέσματα για τους πληγέντες πληθυσμούς, ιδίως σε παρατεταμένες κρίσεις.

11. Το Συμβούλιο αναγνωρίζει τον σημαντικό ρόλο που διαδραματίζουν οι τοπικοί και οι εθνικοί φορείς, ως λειτουργοί πρώτης γραμμής σε όλες τις φάσεις των καταστάσεων έκτακτης ανάγκης - πριν, κατά τη διάρκεια και μετά - συμπεριλαμβανομένων της συμμετοχής των οργανώσεων που διευθύνονται από γυναίκες και του ηγετικού ρόλου που επιτελούν, για τη διευκόλυνση της αποτελεσματικής ανθρωπιστικής δράσης. Συναφώς, το Συμβούλιο παροτρύνει τα κράτη μέλη και την Επιτροπή να ενισχύσουν τη συνεργασία με τις τοπικές οργανώσεις σύμφωνα με τη δέσμευση στο πλαίσιο της «Μεγάλης Συμφωνίας» για διάθεση τουλάχιστον του 25 % των ανθρωπιστικών κονδυλίων όσο το δυνατόν πιο άμεσα σε τοπικούς ή εθνικούς φορείς, με παράλληλη στήριξη της ενίσχυσης των δυνατοτήτων και της ουσιαστικής και χωρίς αποκλεισμούς συμμετοχής των τοπικών φορέων στη λήψη αποφάσεων σε όλα τα στάδια του κύκλου του προγράμματος, και σημειώνει με ικανοποίηση τις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής σχετικά με την ενδυνάμωση των τοπικών φορέων.
12. Το Συμβούλιο τονίζει τις δυνατότητες της ανθρωπιστικής υλικοτεχνικής υποστήριξης για αποδοτικότερη και αποτελεσματικότερη ανθρωπιστική βοήθεια. Το Συμβούλιο παροτρύνει τα κράτη μέλη και την Επιτροπή να κάνουν χρήση καινοτόμων προσεγγίσεων για την περαιτέρω αύξηση της αποτελεσματικότητας της ανθρωπιστικής δράσης, μεταξύ άλλων μέσω του πλαισίου της «Μεγάλης Συμφωνίας». Το Συμβούλιο παροτρύνει τον ανθρωπιστικό τομέα, συμπεριλαμβανομένων των χορηγών, να συνεχίσει να αναπτύσσει και να υποστηρίζει μια στρατηγική προσέγγιση για την υλικοτεχνική υποστήριξη.

III. ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ

13. Το Συμβούλιο θεωρεί ότι ο αποτελεσματικότερος τρόπος, σε τελική ανάλυση, για την κάλυψη του κενού ανθρωπιστικής χρηματοδότησης είναι η μείωση του επιπέδου των ανθρωπιστικών αναγκών. Στο πλαίσιο αυτό, το Συμβούλιο υπογραμμίζει την ανάγκη να αντιμετωπιστούν με βιώσιμο τρόπο τα βαθύτερα αίτια μέσω της ενίσχυσης της επιχειρησιακής λειτουργίας του πλέγματος ανθρωπιστικής βοήθειας, ανάπτυξης και ειρήνης, σε καθεστώς συνεργασίας στο πλαίσιο της προσέγγισης «Ομάδα Ευρώπη» και σύμφωνα, μεταξύ άλλων, με τις δεσμεύσεις της δήλωσης των χορηγών ανθρωπιστικής βοήθειας για το κλίμα και το περιβάλλον.
14. Το Συμβούλιο σημειώνει ότι οι ένοπλες συγκρούσεις εξακολουθούν να αποτελούν τη βασική κινητήρια δύναμη των ανθρωπιστικών αναγκών και ότι απαιτούνται πολιτικές λύσεις για τον τερματισμό των ανθρώπινων δεινών. Το Συμβούλιο επαναλαμβάνει τη σημασία των συνεχιζόμενων προσπάθειών για την πρόληψη των συγκρούσεων, τη διαμεσολάβηση και την οικοδόμηση της ειρήνης χωρίς αποκλεισμούς, τονίζει δε την ανάγκη για μια πιο συστηματική και συντονισμένη προσέγγιση της ανθρωπιστικής διπλωματίας.

15. Το Συμβούλιο υπογραμμίζει ότι είναι σημαντικό ο σεβασμός και η συμμόρφωση προς το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο να τίθενται στο επίκεντρο της εξωτερικής δράσης της ΕΕ και να προωθούνται με όλα τα διαθέσιμα μέσα, και υπογραμμίζει το πρωταρχικό καθήκον του σεβασμού και της προστασίας των αμάχων σύμφωνα με το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο, της διατήρησης του ανθρωπιστικού χώρου και της κατοχύρωσης της ασφάλειας και της προστασίας των εργαζομένων στον τομέα της ανθρωπιστικής βοήθειας. Τονίζει επίσης την ανάγκη λογοδοσίας για παραβιάσεις του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου.
16. Το Συμβούλιο τονίζει την ανάγκη να αποτραπούν και να μειωθούν οι ανθρωπιστικές ανάγκες μέσω μιας προσέγγισης που βασίζεται στο πλέγμα ανθρωπιστικής βοήθειας, ανάπτυξης και ειρήνης για την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων των κρίσεων, επενδύοντας στη μείωση του κινδύνου καταστροφών και στην ετοιμότητα για την αντιμετώπιση καταστροφών, υιοθετώντας παράλληλα μια προσέγγιση που λαμβάνει υπόψη τη διάσταση του φύλου και ενισχύοντας εγκαίρως την ανθεκτικότητα των ανθρώπων σε κατάσταση ανάγκης, με παράλληλη διατήρηση βασικών κοινωνικών υπηρεσιών που δεν εισάγουν διακρίσεις, μεταξύ άλλων για τις γυναίκες και τα κορίτσια, ιδίως σε παρατεταμένες και πολιτικά πολύπλοκες ανθρωπιστικές κρίσεις. Στο πλαίσιο αυτό, το Συμβούλιο ενθαρρύνει την εντατικοποίηση του διαλόγου μεταξύ των ανθρωπιστικών, ειρηνευτικών και αναπτυξιακών φορέων, ιδίως των Διεθνών Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων (ΔΧΟ), προκειμένου να εξασφαλιστεί σταθερή και ευέλικτη αναπτυξιακή χρηματοδότηση αντιμετώπισης για τη σταθεροποίηση και τη δραστηριοποίηση σε ευάλωτες και πληγείσες από συγκρούσεις χώρες που αντιμετωπίζουν ανθρωπιστικές καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.
17. Το Συμβούλιο επαναλαμβάνει ότι η κλιματική αλλαγή αποτελεί παράγοντα που επιτείνει τις ανθρωπιστικές ανάγκες. Το Συμβούλιο παροτρύνει τα κράτη μέλη και την Επιτροπή να διερευνήσουν τις δυνατότητες μεγιστοποίησης του αποτελέσματος όλων των χρηματοδοτικών ροών, μέσω των υφιστάμενων ρυθμίσεων χρηματοδότησης, για την καλύτερη αντιμετώπιση των ανθρωπιστικών κρίσεων που προκαλούνται από την κλιματική αλλαγή.
18. Το Συμβούλιο αναγνωρίζει τη σημασία της ανάληψης δράσης ενόψει των προβλεπόμενων κινδύνων για την πρόληψη ή τη μείωση των οξείων ανθρωπιστικών επιπτώσεων προτού κλιμακωθούν σε γενικευμένες ανθρωπιστικές καταστάσεις έκτακτης ανάγκης. Στο πλαίσιο αυτό και σύμφωνα με την πρωτοβουλία «Εγκαιρες προειδοποιήσεις για όλους» (EW4All) του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών, το Συμβούλιο τονίζει τη ζωτική σημασία της κλιμάκωσης της προληπτικής δράσης με στόχο τη μείωση των ανθρωπιστικών αναγκών, μεταξύ άλλων με την ενίσχυση των συνεργειών μεταξύ ανθρωπιστικών και αναπτυξιακών φορέων, καθώς και φορέων για το κλίμα.